

**Uchwała Nr XXVI/166/20**  
**Rady Gminy Dąbrówno**  
**z dnia 30 listopada 2019**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dąbrówno na rok 2021.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713), art. 4<sup>1</sup> ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (D.U. z 2019 r., poz. 852 ze zm.) Rada Gminy Dąbrówno uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dąbrówno na rok 2021 w brzmieniu określonym w załączniku 1, stanowiącym integralną część niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dąbrówno.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 i podlega podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Dąbrówno oraz wsiach sołeckich.

**Przewodniczący Rady Gminy**

Kamil Ruciński

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI  
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW  
ALKOHOLOWYCH  
ORAZ  
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**



**DLA GMINY DĄBRÓWNO  
NA ROK 2021**

## SPIS TREŚCI

|  |    |
|--|----|
| I. WSTĘP .....   | 3  |
| II. ORGANIZACJA PROGRAMU.....  | 5  |
| III. PODSTAWY PRAWNE .....   | 6  |
| IV. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA .....   | 7  |
| V. DIAGNOZA PROBLEMU UZALEŻNIEŃ W GMINIE DĄBRÓWNO .....  | 11 |
| V.1. SPOŻYWANIE NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH PRZEZ mieszkańców gminy Dąbrowno .....  | 12 |
| V.2. CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE UZALEŻNIENIOM .....  | 13 |
| 2.1. Dostępność napojów alkoholowych .....   | 13 |
| 2.2. Bezrobocie .....  | 16 |
| 2.3. Przemoc w rodzinie .....  | 17 |
| V.3. KONDYCJA I WSPARCIE RODZINY W OCENIE JEJ NAJMŁODSZYCH CZŁONKÓW – OPIS ZJAWISKA NA<br>PODSTAWIE WYNIKÓW BADAŃ WŚRÓD MŁODZIEŻY GMINY DĄBRÓWNO .....             | 19 |
| VI. DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DZIAŁANIA<br>GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH .....                         | 23 |
| 6.1. Zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych .....  | 25 |
| 6.2. Zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych .....  | 26 |
| VII. CEL I ZADANIA PROGRAMU .....  | 26 |
| 7.1. Cel główny .....  | 27 |
| 7.2. Zadania .....   | 27 |
| VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU .....  | 27 |
| IX. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH<br>ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII .....                                     | 27 |
| X. MONITOROWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE .....   | 28 |
| XI. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY .....   | 28 |
| XII. SZCZEGÓŁOWY WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I<br>ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII..... | 29 |

## I. WSTĘP

Rok 2020, z racji epidemii COVID-19, jest rokiem szczególnym. W związku z koniecznością zachowania dystansu społecznego i związanymi z tym obostrzeniami, diametralnie zmieniło się funkcjonowanie wielu instytucji i placówek, w tym miejsc pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin. Z uwagi na tę szczególną sytuację epidemiczną, w Rekomendacjach na rok 2021 PARPA poświęciła temu tematowi osobny rozdział, zatytułowany „Szczególne regulacje, wytyczne i rekomendacje związane ze stanem epidemii”. Wytyczne i ww. zalecenia mają na celu, pomimo trwającej epidemii zachować ciągłość działań polegających na świadczeniu pomocy i wsparcia członkom rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy. PARPA podaje, że „23 czerwca 2020 roku weszła w życie Ustawa z dnia 19 czerwca 2020 roku o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 1086). Zawiera ona istotne zmiany w zakresie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz wydatkowania środków pochodzących z opłat za te zezwolenia”. Jednocześnie przypomina, że gminy nadal „mają obowiązek realizacji zadań wynikających z Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277) związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, które określone są w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. **Stan epidemii i wprowadzone w związku z tym szczególne regulacje nie zwalniają z obowiązku realizacji zadań własnych samorządów w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych**” (*Rekomendacje PARPA na rok 2021, str. 5*).

Można więc założyć, że nadchodzący 2021 rok będzie rokiem szczególnym z uwagi na trwający stan pandemii, istotne zmiany w funkcjonowaniu przedsiębiorstw oraz utrudnienia w stosowaniu dotychczas wypracowanych metod pracy i działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Szereg dotychczas stosowanych z sukcesem działań, w tym praca bezpośrednia z osobami z problemem alkoholowym oraz członkami ich rodzin, zostały istotnie ograniczone. Sytuacja pandemii postawiła przez realizatorami Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Dąbrówno i wielu innych gminach, zadanie dostosowania zadań Programu do zmieniającej się sytuacji pandemicznej i optymalizowania podejmowanych w ramach Programu działań.

PARPA zwraca również uwagę, „że ze względu na zamknięcie punktów gastronomicznych w początkowym okresie stanu epidemii oraz późniejsze ograniczenie ich działalności, wpływy do budżetu gminy za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży za rok 2020 z pewnością będą mniejsze (*Rekomendacje PARPA na rok 2021, str. 6*), co również przełoży się na ilość planowanych działań.

Pomimo trwającej w kraju epidemii, nadal alkohol i narkotyki należą do głównych używek przynoszących znaczące i wymierne straty w wielu obszarach życia publicznego i osobistego, są też tragedią dla wielu rodzin. W Polsce nadal obserwujemy utrzymującą się tendencję wzrostową spożycia alkoholu (z danych PARPA wynika, że **wartość alkoholu sprzedanego w Polsce w 2019 roku wyniosła 40 610 765 250,55 złotych**). Do głównych szkód zdrowotnych spowodowanych nadużywaniem alkoholu należą między innymi: nadciśnienie, zaburzenia układu krążenia, zmiany nowotworowe. Oprócz ww. szkód zdrowotnych, do istotnych należą szkody społeczne spowodowane nadużywaniem alkoholu, należą do nich m.in.: przestępczość, przemoc w rodzinie, ubóstwo, naruszanie zasad bezpieczeństwa publicznego, wypadki komunikacyjne. Tak więc **alkohol i inne używki w roku 2020 – 2021 stanowią tym większy problem, że straty wynikające z ich zażywania nakładają się i będą się nakładać na negatywne skutki społeczne i zdrowotne wynikające z zagrożeń COVID-19.**

W tych trudnych warunkach koniecznością więc pozostaje nadal podejmowanie systematycznych, kompleksowych działań mających na celu z jednej strony ograniczanie popytu na alkohol i inne używki, z drugiej strony mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych, będących skutkiem używania substancji psychoaktywnych. Szczęólnego znaczenia, w dobie COVID-19 nabiera konieczność uświadamiania negatywnego wpływu alkoholu i innych używek na odporność organizmu na wszelkiego rodzaju choroby, w tym infekcje wirusowe, jak również działania wspierające całe rodziny, w szczególności zaś dzieci i młodzież, w zakresie funkcjonowania psychicznego (umiejętności radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi i długotrwałym stresem).

Aby zwiększyć skuteczność ww. działań powinny być one podejmowane przede wszystkim na poziomie lokalnym (gminnym). Działania te powinny też mieć charakter kompleksowych działań realizowanych przez wiele podmiotów współpracujących ze sobą.

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wynikają bezpośrednio z art. 4<sup>1</sup> Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 poz.2277 ze zm.). Zadania te polegają na:

- tworzeniu warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu
- ograniczaniu dostępności alkoholu
- zapewnianiu dostępności do rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu
- prowadzeniu działalności wychowawczej i informacyjnej
- zapobieganiu negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwaniu
- przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu”. W szczególności zadania obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13,15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, określone są w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r., poz. 852 ze zm.). Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

## **II. ORGANIZACJA PROGRAMU**

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla gminy Dąbrówno, zwany dalej Programem, określa strategię gminy w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Zadania Programu dostosowane są do możliwości prowadzenia określonych działań

w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Podstawą doboru zadań zawartych w Programie oraz sposobu ich realizacji jest analiza potrzeb lokalnych, aktualizowana co roku o kolejne, wybrane obszary. W roku 2020 diagnoza objęła obszar wsparcia jakie daje rodzina, szczególnie najmłodszym jej członkom – dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym. Wyniki badań tego obszaru pozwolą na zaplanowanie zadań i działań wspierających rodzinę, co wydaje się szczególnie istotne w czasach pandemii. W szerszej perspektywie czasowej podstawę stanowi *Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027*.

Budowanie jednolitej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień na terenie gminy Dąbrówno, opiera się na systemowym wdrażaniu programów profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie.

Program, w sposób kompleksowy podejmuje problemy dotyczące uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych, w tym nowych substancji tzw. „dopalaczy” oraz przemocy związanej z uzależnieniem. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii opracowano zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020. Przy opracowaniu niniejszego Programu uwzględnione zostały także wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku, uwzględniającego „Szczególne regulacje, wytyczne i rekomendacje związane ze stanem epidemii” oraz publikację Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii”.

### III. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 18 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713) i art. 4<sup>1</sup> ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz.2277 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r., poz. 852 ze zm.). Inne, wybrane akty prawne mające zastosowanie w realizacji zdań Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, w gminie Dąbrówno:

1. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2019 r., poz. 2365 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).

4. Ustawa z dnia 19 czerwca 2020 roku o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 1086).

#### IV. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W Gminie Dąbrówno aktualnie zamieszkuje **4183** mieszkańców, w 18 sołectwach, które tworzy 26 miejscowości (stan na dzień 23.10.2020). Ilość mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy w latach 2017, 2018, 2019 i 2020 (na dzień 23.10.2020) prezentuje poniższe zestawienie tabelaryczne:

| L.p.  | Nazwa miejscowości       | Liczba mieszkańców |             |             |             |
|-------|--------------------------|--------------------|-------------|-------------|-------------|
|       |                          | 2017               | 2018        | 2019        | 2020        |
| 1.    | Bartki                   | 38                 | 38          | 37          | 36          |
| 2.    | <b>BRZEŻNO MAZURSKIE</b> | 104                | 106         | 103         | 100         |
| 3.    | Dąbrowa                  | 46                 | 47          | 48          | 46          |
| 4.    | <b>DĄBRÓWNO</b>          | 1010               | 989         | 972         | 965         |
| 5.    | <b>ELGNOWO</b>           | 282                | 285         | 285         | 286         |
| 6.    | Fiugajki                 | 76                 | 76          | 70          | 70          |
| 7.    | <b>GARDYNY</b>           | 151                | 148         | 143         | 151         |
| 8.    | Jabłonowo                | 107                | 112         | 108         | 112         |
| 9.    | <b>JAGODZINY</b>         | 116                | 114         | 112         | 109         |
| 10.   | Jakubowo                 | 23                 | 21          | 19          | 17          |
| 11.   | Kalbornia                | 26                 | 28          | 28          | 27          |
| 12.   | <b>LESZCZ</b>            | 122                | 120         | 120         | 120         |
| 13.   | <b>LEWAŁD WIELKI</b>     | 218                | 218         | 219         | 215         |
| 14.   | <b>ŁOGDOWO</b>           | 31                 | 30          | 29          | 28          |
| 15.   | <b>MARWAŁD</b>           | 342                | 324         | 309         | 313         |
| 16.   | <b>ODMY</b>              | 49                 | 51          | 52          | 50          |
| 17.   | <b>OKRĄGŁE</b>           | 92                 | 91          | 86          | 84          |
| 18.   | <b>OSIEKOWO</b>          | 144                | 139         | 143         | 137         |
| 19.   | <b>OSTROWITE</b>         | 90                 | 92          | 92          | 91          |
| 20.   | Pląchawy                 | 72                 | 73          | 70          | 70          |
| 21.   | <b>SAMIN</b>             | 531                | 534         | 521         | 510         |
| 22.   | <b>SAMINEK</b>           | 91                 | 90          | 90          | 86          |
| 23.   | Stare Miasto             | 7                  | 7           | 7           | 6           |
| 24.   | <b>TUŁODZIAD</b>         | 188                | 175         | 182         | 182         |
| 25.   | <b>WĄDZYN</b>            | 106                | 104         | 106         | 105         |
| 26.   | <b>WIERZBICA</b>         | 291                | 275         | 270         | 267         |
| RAZEM |                          | <b>4353</b>        | <b>4287</b> | <b>4221</b> | <b>4183</b> |

Tab. 1. Liczba mieszkańców Gminy Dąbrówno w latach 2017 - 2020. W tabeli wyróżnione zostały sołectwa. Źródło: opracowanie własne, UG Dąbrówno, 2020.



Analiza ludności gminy Dąbrówno, uwzględniająca zróżnicowanie wiekowe, w oparciu o dane z 23 października 2020 roku, przedstawia poniższa tabela:

|                  | WIEK             |             |               |
|------------------|------------------|-------------|---------------|
|                  | przedprodukcyjny | produkcyjny | poprodukcyjny |
| <b>Kobiety</b>   | 407              | 1167        | 493           |
| <b>Mężczyźni</b> | 432              | 1432        | 252           |
| <b>Ogółem</b>    | <b>839</b>       | <b>2599</b> | <b>745</b>    |

Tab. 2. Liczba mieszkańców Gminy Dąbrówno z uwzględnieniem wieku – stan na 23.10.2020. Źródło: opracowanie własne, UG Dąbrówno, 2020.

Z powyższej analizy struktury demograficznej wynika, że najliczniejszą grupę mieszkańców gminy Dąbrówno stanowią osoby w wieku produkcyjnym (mężczyźni w przedziale wiekowym 18 – 64 lat, kobiety w przedziale wieku 18 – 59 lat). **2599 osób jest w tym przedziale wiekowym, co stanowi 62,2% ogółu mieszkańców gminy**, 20 % stanowią dzieci i młodzież do 18 roku życia, a osoby w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni powyżej 65 roku życia i kobiety powyżej 60 roku życia) stanowią 17,8 % - w tej grupie nastąpił niewielki wzrost liczby mieszkańców.

Z analizy danych demograficznych przedstawionych w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027*, wynika, że liczba mieszkańców gminy ogółem nie zmieniła się istotnie na przestrzeni 22 lat, w ciągu ostatnich lat jednak systematycznie się zmniejsza (w ciągu ostatnich czterech lat ogólna liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 170 osób). **W dłuższej perspektywie czasowej zmieniała się jednak struktura wieku: zmalała liczba dzieci i młodzieży, wzrosła i stale rośnie liczba osób starszych.**

„Udział najmłodszych mieszkańców gminy, tj. w wieku 0-9 lat, w liczbie mieszkańców ogółem, na przestrzeni 10-ciu lat zmniejszył się o 2 punkty procentowe, a młodzieży w wieku do 19 lat o 4 punkty procentowe. Biorąc pod uwagę ostatnie 22 lata udział obu grup zmniejszy się już o 8 punktów procentowych. Udział mieszkańców w wieku 20-49 lat w populacji ogółem jest stały. Udział starszych mieszkańców w populacji ogółem regularnie rośnie. Największy przyrost na przestrzeni 10 lat zanotowano w grupie wiekowej 50-59 lat – o 5 punktów procentowych, podobnie w grupie 60-69 lat. Biorąc pod uwagę perspektywę ostatnich 22 lat, największy wzrost udziału zanotowano również

w grupie 50-59 lat – o 6 punktów procentowych” (*Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027*, str. 13). Tendencja trwa nadal i jest również wyraźnie widoczna w analizach przeprowadzonych w 2020 roku.

## EDUKACJA

Na terenie gminy Dąbrówno dzieci i młodzież uczęszczają do publicznych szkół podstawowych w Marwałdzie (44 dzieci), Dąbrównie (łącznie z Punktem przedszkolnym 273 uczniów, ) i Elgnowie (ok. 81 dzieci, w tym oddział „0”). Placówki posiadają wysoko wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną. Wszystkie ww. placówki zatrudniają 42 nauczycieli (17 – PSP w Marwałdzie, 25 – PSP w Dąbrównie i 19 PSP w Elgnowie). Wielu z nauczycieli posiada przygotowanie pedagogiczne w 2 do 4 kierunków, studia podyplomowe, posiadają uprawnienia do sprawdzania egzaminów po szkole podstawowej w całym kraju, placówki zatrudniają terapeutów z zakresu logopedii, oligofrenopedagogiki, terapii dziecka z diagnozą autyzmu, terapii pedagogicznej, którzy zajmują się głównie zajęciami rewalidacyjnymi w szkole, bowiem istnieje wyraźna potrzeba w tym względzie. Poza zajęciami obowiązkowymi odbywają się dodatkowe zajęcia wspomagające rozwój i naukę, a także rozwijające (korekcyjno-kompensacyjne, wyrównawcze, gry na instrumencie, gier planszowych, kulinarne). *Źródło: Dane własne, na podstawie informacji przekazanych przez placówki oświatowe.*

Dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczają do nowoutworzonego punktu przedszkolnego w Dąbrównie (25 dzieci), a także do oddziałów zerowych przy szkołach podstawowych.

Charakter i rodzaj zajęć wspierających prawidłowy rozwój uczniów oraz wyrównujących deficyty rozwojowe jest dostosowany do bieżących potrzeb w tym zakresie i wynika bezpośrednio z zaleceń poradni psychologiczno – pedagogicznej i zaleceń lekarskich, a pośrednio z diagnozy zawartej w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027*, gdzie „wśród zidentyfikowanych deficytów u uczniów najczęściej występują: → zaburzenia zachowania → niedostosowanie społeczne → deficyty funkcji percepcyjno-motorycznych → deficyty w rozwoju mowy → zaburzenia w rozwoju emocjonalnym → deficyty w rozwoju myślenia i rozmienia → deficyty w rozwoju ruchowym → zaburzenia integracji sensorycznej. Wśród najmłodszych dzieci, uczęszczających do zerówek i punktu przedszkolnego, największym problemem są wady wymowy. Około 94% pierwszoklasistów wymaga terapii logopedycznej. Innymi częstymi problemami są zaburzenia w rozwoju emocjonalnym i zachowania. Sytuacja materialna i społeczna rodzin uczniów często jest trudna. Ok. 70% uczniów korzysta z dożywiania w szkole”.

Analiza sytuacji dzieci i młodzieży, oparta o materiał badaczy z 2018 roku omówiona w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027* ( str. 67-68), pomimo swej aktualności, w związku z pandemią COVID-19 wymaga jednak w roku 2021 dostosowania do

ograniczeń sanitarnych i wynikających z nich możliwości realizacyjnych. Tak więc w zakresie proponowanych w Strategii... działań np. : „wyjazdy do kina, teatru, na basen ; utworzenie większej liczby placów zabaw; zajęcia kulturalno-sportowe; utworzenie drużyn sportowych (różne dyscypliny); większa liczba zajęć dodatkowych, np. języki obce; utworzenie kina, np. objazdowego; zachęcanie dzieci i młodzieży do włączania się w życie społeczne”, w latach 2020 – 2021 najprawdopodobniej ulegną modyfikacji.

Również do przytaczanych w Strategii „aspektów negatywnych”, takich jak: „niedostateczna aktywność fizyczna, telefon i komputer jako złodziej czasu, brak wypożyczalni sprzętu sportowego i wodnego, brak miejsca do spotkań, np. bar, kino” (*Tab. 3. Dzieci i młodzież – wyniki badań własnych, źródło: Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027, str. 67-68*), w dobie pandemii COVID-19, należałoby podejść elastycznie. Modyfikując je i koncentrując się na tych, które mogą stanowić większe zagrożenie np. spożywanie używek (alkoholu, dopalaczy), propozycje bardziej efektywnych zajęć profilaktycznych dla mniejszych grup dzieci i młodzieży, pomocy psychologicznej rodzicom, tak aby wspierać ich w pełnieniu roli rodzicielskich.

Nadal pozostaje aktualna analiza dotycząca głównych problemów wychowawczych oraz edukacyjnych uczniów wszystkich publicznych szkół podstawowych znajdujących się na terenie gminy, przeprowadzona w 2019 roku, wskazuje na największe nasilenie problemów związanych z:

- 1) Obniżoną wydolnością wychowawczą rodzin, najczęściej na wskutek obniżonych kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców
- 2) brakiem pozytywnych wzorców funkcjonowania w roli rodziców, pochodzących z rodzin generacyjnych
- 3) Deficytami rozwojowymi dzieci i nieharmonijnym rozwojem
- 4) Utrudniony dostęp rodziców do psychologa w sytuacjach wystąpienia sytuacji problemowych

(*źródło: dane własne; wywiady z pedagogami PSP w Dąbrównie, Marwałdzie i Elgnowie; listopad 2019*).

Wszystkie ww. działania adresowane do dzieci, młodzieży i rodzin powinny z racji zagrożenia COVID-19, powinny być zaplanowane w taki sposób, aby w jak najmniejszym stopniu obniżać ich efektywność oddziaływań profilaktycznych.

Szkoły podstawowe na terenie gminy Dąbrówno pozostają więc nadal miejscem, które powinno wspierać rodziców w pełnieniu funkcji rodzicielskich oraz uczniów, wyposażając je w wiedzę dotyczącą zagrożeń XXI wieku oraz umiejętności radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania problemów, prawidłowej komunikacji interpersonalnej, asertywności, szkodliwości używek i substancji psychoaktywnych.

Wszystkie publiczne szkoły podstawowe na terenie gminy Dąbrówno zaplanowały w roku szkolnym 2019/2020 przeprowadzenie szeregu działań o charakterze profilaktycznym, które miały na celu

ograniczanie wpływu czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących. **Realizacja planów niestety została istotnie zmodyfikowana przez pandemię** i ograniczenie działalności szkół od marca 2020 roku do pracy zdalnej. Niestety programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, w szczególności zaś programy rekomendowane przez PARPA, wymagały od realizatorów bezpośredniego kontaktu z uczniami biorącymi w nich udział. Nauczyciele – realizatorzy rozpoczętych programów zmuszeni zostali więc do przerywania ich realizacji w drugim semestrze roku szkolnego 2019/2020 (w okresie od marca do czerwca 2020). Wraz z rozpoczęciem bieżącego roku szkolnego 2020/2021, od września wznowiona została realizacja przerwanych programów. Inaczej też zaplanowana została praca z rodzicami (głównie poprzez wsparcie telefoniczne psychologa, działalność Punktu IK w formie teleporad oraz akcje informacyjne – plakatowo/ulotkowe).

W roku 2020, na terenie szkół gminy Dąbrówno realizowane były m.in. rekomendowane programy profilaktyczne takie jak: „Domowi Detektywi”, „Fantastyczne możliwości”, „Przyjaciele Zippiego”, „Busola. Na morzu uczuć i emocji”, „Busola. Podróż w bezpieczny świat”, „Spójrz inaczej”, „Cukierki”, „Apteczka emocjonalna”. Realizacja części z ww. programów stanowiła kontynuację działań rozpoczętych w ub. roku szkolnym, niestety nie wiadomo, czy ich ukończenie z powodu obostrzeń pandemicznych w oświacie (w tym powrotu do nauki zdalnej od 26 października 2020 w klasach IV-VIII) będzie możliwe do końca roku 2020.

## V. DIAGNOZA PROBLEMU UZALEŻNIEŃ W GMINIE DĄBRÓWNO

Z danych statystycznych PARPA ([www.parpa.pl](http://www.parpa.pl)) dotyczących Polski wynika, że spożywanie alkoholu jest nadal jednym z największych problemów społecznych. W roku ubiegłym (2019) Polacy przeznaczali na zakup alkoholu 40 miliardów 610 milionów 765 tysięcy 250 złotych (**40 610 765 250,55 zł**).

**W roku 2019 średnie spożycie 100% alkoholu na 1 mieszkańca wynosiło 9,78 l. (w 2016 – 9,37, w 2017 – 9,45, w 2018 – 9,55).**

**Statystycznie (dane GUS za rok 2019) na jednego mieszkańca w Polsce w 2019 roku przypadło spożycie: 3,7 litra wyrobów spirytusowych (100%alkoholu), 6,2 litra wina i miodów pitnych i 97,1 litra piwa.** Powyższe dane statystyczne wskazują na systematycznie rosnące spożycie alkoholu w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Zauważalna jest również, w stosunku do roku ubiegłego tendencja wzrostu spożycia tzw. „mocnych alkoholi”: wyrobów spirytusowych (100%alkoholu) – w 2018 roku 1 mieszkaniec spożywał 3,3 litra wyrobów spirytusowych, w 2019 – 3,7 litra. Zmniejszyło się natomiast spożycie piwa na 1 mieszkańca (z 100,5 litra w roku 2018 na 97,1 litra w roku 2019)

Analiza spożycia napojów alkoholowych w Polsce w roku 2019 wskazuje, na strukturę spożywania napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkohol: wyroby spirytusowe stanowiły 37,8%, wino i miody pitne – 7,6%, piwo stanowiło aż 54,6%. (za: PARPA 2020). **W stosunku do roku ubiegłego nastąpił wzrost spożycia wyrobów spirytusowych o 3,2% (z 34,6% na 37,8%).**

Z informacji PARPA z czerwca 2020 roku wynika, że „wprowadzone w połowie marca, w związku ze stanem epidemii restrykcje dotyczące pozostawania w domu, ograniczenia działalności handlowej, gastronomicznej i rozrywkowej, znacząco wpłynęły na konsumenckie decyzje wielu osób. Czy zmieniły również poziom spożycia alkoholu? Wg raportu z przeprowadzonej w kwietniu br. pierwszej części badań realizowanych pod kierownictwem prof. UŁ dr hab. Jana Chodkiewicza z Zakładu Psychoprofilaktyki i Psychologii Uzależnień w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego tylko nieco ponad 30% osób zmieniło swój sposób picia w czasie pandemii, w porównaniu z poprzednim okresem. Spośród tych osób ponad połowa deklaruje mniejsze picie alkoholu w czasie pandemii. Wśród osób, które piją więcej, są osoby pijące w sposób ryzykowny przed stanem epidemii, co zdaniem autora raportu, może wiązać się z tym, że również w czasach „przed pandemią” picie alkoholu było dla nich sposobem na radzenie sobie ze stresem. Należy zaznaczyć, że ze względu na brak reprezentacyjności próby wyniki uzyskane w badaniu nie mogą być uogólniane na całą populację. Podsumowując, dostępne obecnie wyniki badań nie dają podstaw do twierdzenia, że Polacy w czasie stanu epidemii piją więcej alkoholu. Wskazane jest jednak stałe monitorowanie sytuacji, a także przeprowadzenie obszerniejszych badań poświęconych wzorom spożywania alkoholu przy zapewnieniu reprezentacyjności badanej próby (źródło: <http://www.parpa.pl/index.php/aktualnosci/1320-czy-w-czasie-pandemii-polacy-pija-wiecej-alkoholu>).

**Jak można więc przewidywać mieszkańcy gminy Dąbrówno, którzy mają problem alkoholowy mogą w bieżącym roku częściej sięgać po alkohol, traktując go jak sposób na rozładowanie napięcia i stresu.** Wyniki badań sugerują, że pandemia może zintensyfikować spożywanie alkoholu przez osoby mające problem z kontrolą picia. A jak wynika z badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Dąbrówno podczas ostatniej diagnozy problemów społecznych jako problemy społeczne w gminie Dąbrówno wymagające pilnej interwencji, ankietowani uznali m.in.: problemy związane z uzależnieniem, problemy związane z przemocą domową i problemy związane z zatrudnieniem (w: *Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027*).

#### **V.1. SPOŻYWANIE NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO**

Jedynym dostępnym narzędziem umożliwiającym oszacowanie i porównanie rok do roku ilości spożywanego przez mieszkańców gminy Dąbrówno alkoholu, pozostaje analiza wpływów za sprzedaż alkoholu wynikających z wydanych zezwoleń, na każdy rodzaj napojów alkoholowych: zezwoleń A na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych zawierających do 4,5% alkoholu (najczęściej jest to piwo), zezwoleń B na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych zawierających od 4,5% do 8% alkoholu (głównie jest to wino) i zezwoleń C na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% alkoholu są to już mocne trunki, jak wódka. Aktualnie na terenie gminy Dąbrówno

sprzedaż alkoholu prowadzona jest przez 18 podmiotów: 12 to sprzedawcy detaliczni, 6 to podmioty gastronomiczne.

Zestawienie wartości sprzedaży alkoholu w latach 2015 – 2019 (wg składanych przez sprzedawców do Urzędu Gminy Dąbrówno oświadczeń o wartości sprzedanego alkoholu) i analiza wpływów za sprzedaż alkoholu, pozwala ocenić jak zmieniało się na przestrzeni ostatnich lat spożycie alkoholu wśród mieszkańców gminy Dąbrówno. Dane te obrazuje tabela 3.

| <b>Wartość sprzedaży alkoholu wg oświadczeń składanych przez sprzedawców Gminy Dąbrówno w latach 2014 – 2019</b> |                  |                  |                  |                  |                  |
|--|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| 2014   | 2015             | 2016             | 2017             | 2018             | 2019             |
| <b>2.038.282</b>   | <b>2.795.000</b> | <b>2.608.883</b> | <b>2.627.664</b> | <b>2.658.496</b> | <b>2.640.380</b> |

Tabela 3. Wartość sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Dąbrówno, wg oświadczeń sprzedawców. Źródło: opracowanie własne, UG Dąbrówno, 2020

Dane zawarte w tabeli 3 wskazują, że po istotnym skokowym wzroście spożycia alkoholu w roku 2015 (w 2014 wartość ta wynosiła 2.038.282 zł, w 2015 wzrosła o 750.000 i wyniosła 2.795.000 zł) **wysokie i niestety stabilne spożycie alkoholu utrzymuje się na przestrzeni ostatnich pięciu lat i wynosi ponad 2.600.000 zł.** Podkreślić należy, że dane te dotyczą tylko alkoholu zakupionego na terenie punktów sprzedaży usytuowanych na terenie gminy Dąbrówno.

Dane te potwierdzają odczucia samych mieszkańców gminy Dąbrówno: **57% ankietowanych, biorących udział w badaniach 2016 roku, uznało uzależnienie za największy problem społeczny.** W tych samych badaniach aż 70% ankietowanych udzieliło odpowiedzi, że zna osoby uzależnione od alkoholu lub słyszało o takich osobach – mieszkańcach gminy (*Raport z „Diagnozy problemów społecznych Gminy Dąbrówno”, 2016r.*).

## **V.2. CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE UZALEŻNIENIOM**

Mieszkańcy gminy Dąbrówno, jako główne przyczyny problemu uzależnienia wskazywali: **łatwy dostęp do używek**, w tym alkoholu (odpowiedzi takiej udzieliło 39% badanych) i **brak pracy** (38% ankietowanych w problemach z zatrudnieniem upatruje głównej przyczyny uzależnienia). Ankietowani wskazywali również **silne powiązanie zjawiska przemocy domowej z problemem alkoholowym** (za: *„Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027”, „Diagnoza problemów społecznych gminy Dąbrówno – 2016”*).

Czynniki, na które wskazywali sami mieszkańcy Dąbrówna, znajdują również potwierdzenie w licznych publikacjach specjalistycznych i naukowych (np. publikacje i raporty z badań PARPA [www.parpa.pl](http://www.parpa.pl) )

### **2.1. Dostępność napojów alkoholowych**

Zgodnie z uchwałą Rada Gminy Dąbrówno Nr L/308/18 z dnia 30 sierpnia 2018 roku ustalona została maksymalna liczba 50 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Dąbrówno przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, z tego: 1. 20 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa, 2. 15 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), 3. 15 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu". Ustawa ta w § 2 reguluje maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Dąbrówno przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, określając ich liczbę na 17, z tego: 1. 7 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa, 2. 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), 3. 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu". Na dzień dzisiejszy limit nie został wykorzystany. Z § 3 wynika, że punkty sprzedaży i podawania alkoholu nie mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 30 m od: placówek oświatowo – wychowawczych, obiektów kultu religijnego i obiektów sportowych. Pomiaru odległości dokonuje się najkrótszą drogą wzdłuż ciągów komunikacyjnych od drzwi wejściowych miejsc określonych w pkt.1 do drzwi wejściowych miejsc sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych.

W roku 2019 zmieniona została uchwała w sprawie wprowadzenia odstępstw od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych na terenie Gminy Dąbrówno. Zmiana dotyczyła § 1: w uchwale Nr L/309/18 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 30 sierpnia 2018, w sprawie wprowadzenia odstępstw od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych na terenie Gminy Dąbrówno, zmieniającej uchwałą Nr LI/319/2018 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 27 września 2018 r., dokonano następujących zmian: w § 1 ust. 1 dodano pkt. 21 i 22 w następującym brzmieniu: „21) teren pn. „Piekielny Zakątek”, działka Nr 2/3, 2/4 i 2/5 w Saminie, 22) teren działki Nr 121/14 obręb geodezyjny Leszcz”.

Powyższe uchwały stanowią prawo miejscowe, regulują ponadto jeszcze inne ważne i istotne z zakresu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi działania. Na terenie gminy znajdują się 3 szkoły podstawowe (Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrównie, Publiczna Szkoła Podstawowa w Elgnowie i Publiczna Szkoła Podstawowa w Marwałdzie), obiekty kultu religijnego oraz obiekty sportowe.

**W gminie Dąbrówno zamieszkuje aktualnie 4.183 osób (stan na 23.10.2020 roku), na terenie gminy funkcjonuje obecnie 18 punktów sprzedaży alkoholu** (sprzedaż alkoholu wg kategorii A prowadzą wszystkie punkty, sprzedaż alkoholu kategorii B – 12 punktów, kategorii C – 13). Dla porównania w roku 2019 było 17 punktów, w 2018 - 19 punktów sprzedaży a w 2017 - 21 punktów



sprzedaży alkoholu. **W ciągu ostatnich trzech lat ilość punktów sprzedaży alkoholu, zmniejsza się z 21 punktów do 18, niestety wartość sprzedawanego alkoholu pozostaje na podobnym, bardzo wysokim poziomie, przekraczając od pięciu lat wartość ponad 2 mln 600 tys. złotych.** Przy tak wysokiej wartości sprzedaży alkoholu, należałoby dążyć jednak do tego aby ilość punktów sprzedaży alkoholu nie wzrosła znacząco w najbliższych latach.

Z danych statystycznych wynika, że **w 2019 roku na jeden punkt sprzedaży alkoholu w Polsce przypadało 297 mieszkańców.** PARPA podaje, że **w 2019 roku w Polsce funkcjonowały 124 133 punkty sprzedaży napojów alkoholowych.** Województwo Warmińsko – Mazurskie jest na 11 miejscu / na 16 województw (pierwsze miejsca, z największą ilością punktów sprzedaży zajmują województwa: mazowieckie – 16 720 punktów, śląskie – 13 933, wielkopolskie – 11 707 i małopolskie – 11 200 punktów; ostatnie, z najmniejszą liczbą punktów sprzedaży zajmują województwa: opolskie – 3 023 punkty, podlaskie – 3 161, lubuskie – 3 586, świętokrzyskie – 3 850).

W województwie **warmińsko – mazurskim, w 2019 roku otwartych było 4 939 punktów sprzedaży alkoholu.** Analiza powyższych danych wskazuje, że województwo warmińsko – mazurskie, pod względem dostępności alkoholu dla mieszkańców, jest jednym z województw, gdzie punktów sprzedaży alkoholu jest stosunkowo mało, jednak przy liczbie mieszkańców województwa (1.400.000 w 2019 roku, *źródło: Europejski Urząd Statystyczny 2020*) **średnio na jeden punkt sprzedaży alkoholu w województwie warmińsko – mazurskim przypada 284 mieszkańców.**

Dla porównania, w krajach o dużych obostrzeniach w dostępie do alkoholu sytuacja jest diametralnie różna, np. „w całej Norwegii alkohol kupimy w 300 sklepach, czyli w średnio 1 punkcie na 18 tys. mieszkańców”. (za. za: [www.money.pl](http://www.money.pl) Marcin Łukasik).

Dane z terenu gminy Dąbrówno wskazują, że przy obecnej ilości punktów sprzedaży alkoholu funkcjonujących na terenie gminy Dąbrówno (18) nie odbiegamy znacząco od średniej ogólnopolskiej w ilości mc sprzedaży alkoholu na jednego mieszkańca: **średnio 1 miejsce sprzedaży alkoholu przypada na 232 mieszkańców gminy Dąbrówno. Przy uwzględnieniu tylko miejsc sprzedaży detalicznej alkoholu (12 sklepów) średnia ta wynosi 348 mieszkańców na 1 sklep. Jest to jednak niższa średnia od średniej krajowej,** która wynosi 297 mieszkańców na 1 sklep i średniej województwa warmińsko – mazurskiego – 284 mieszkańców.

W 2020 roku, mimo istniejącej pandemii, w 10 punktach sprzedaży alkoholu (przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży) KKRPA zorganizowała szkolenie internetowe dla sprzedawców i właścicieli. Wzięli w nich udział sprzedawcy z 4 punktów w Dąbrównie i 6 punktów sprzedaży w terenie: w Saminie, Tułodziadzie, Elgnowie, Wierzbicy, Marwałdzie i Gardynach. Uczestnicy szkolenia „Odpowiedzialny sprzedawca” otrzymali pakiety materiałów multimedialnych i papierowych, opracowane przez firmę szkoleniową Nowe Horyzonty we Wrocławiu oraz certyfikaty ukończenia



szkolenia. Właściciele zostali też zobowiązani do zapoznania z materiałami szkoleniowymi wszystkich sprzedawców zatrudnionych w danym punkcie.

Materiały multimedialne zawierały elementy dotyczące sposobu eksponowania alkoholu, konieczności umieszczania w widocznym miejscu informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i osobom będącym w stanie po spożyciu alkoholu, zakazie spożywania alkoholu na terenie sklepu i w miejscu publicznym. Przedmiotem przekazu multimedialnego była szeroko pojęta profilaktyka alkoholowa, a głównym celem uświadomienie uczestnikom konsekwencji wynikających z niedozwolonej, nielegalnej sprzedaży alkoholu, a także trening przydatnych w pracy sprzedawcy umiejętności, np. asertywnego odmawiania. Szkolenie zostało zorganizowane na przełomie lipca i sierpnia 2020 roku. W roku 2021 planowana jest kontynuacja działań szkoleniowych, adresowanych do sprzedawców alkoholu, przy preferencji szkoleń realizowanych przez szkoleniowca na terenie każdego punktu (wzorem lat ubiegłych), forma zależna będzie jednak od sytuacji epidemiologicznej kraju.

Pośrednio z problemem dostępności napojów alkoholowych, związany jest szczególnie ważny problem dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Wyniki badań ankietowe przeprowadzone w 2019 roku, dotyczące „Inicjacji alkoholowej wśród młodzieży Gminy Dąbrówno”, wskazują, że aż 92% uczniów kończących naukę w gimnazjum i ponad 35% uczniów klas VI – VIII miało już inicjację alkoholową za sobą. Najniższy wiek inicjacji, jaki podali uczniowie w ankietach to 8 lat (2 uczniów), 9 lat (1 uczeń), 10 lat (4 uczniów). Największa grupa ankietowanych z klas gimnazjalnych wskazała na wiek 14 – 15 lat udzieliło takiej odpowiedzi 47 % uczniów, 41,2 uczniów podało wiek 12 – 13 lat. Wśród uczniów klas VI – VIII największa grupa wskazała na wiek 13 – 14 lat. Głównym powodem sięgania po alkohol jest chęć zwrócenia na siebie uwagi i dlatego, że piją koledzy/koleżanki. Zdecydowana większość ankietowanych odpowiadając na pytanie o okoliczności w jakich pierwszy raz spróbowali alkoholu?, odpowiedziło, że doszło do tego „podczas uroczystości rodzinnych” (44% uczniów gimnazjum i ok. 60% uczniów klas VI – VIII) – *źródło: badania własne na zlecenie Pełnomocnika ds. profilaktyki 2018, przeprowadzone w ramach diagnozy społecznej „Obraz funkcjonowania dzieci i młodzieży szkolnej Gminy Dąbrówno 2018 – 2021”.*

## **2.2. Bezrobocie**

Problem bezrobocia nadal pozostaje jednym z głównych problemów społecznych mieszkańców gminy Dąbrówno. Na wagę problemu wskazują dane statystyczne oraz analiza zawarta w „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Dąbrówno na lata 2018-2027”.

**Analiza powodów przyznawania pomocy przez GOPS w Dąbrównie w roku 2020 wskazuje, że bezrobocie od wielu lat jest głównym powodem wsparcia udzielanego przez GOPS.** Z informacji

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrównie wynika, że na 149 rodzin którym przyznana została pomoc społeczna finansowa przez GOPS, blisko 50% otrzymało pomoc z powodu bezrobocia. Pomoc ta dotyczyła 313 osób, znajdujących się w ww. rodzinach (co stanowi aż 54% wszystkich osób korzystających w roku 2020 z pomocy finansowej GOPS w Dąbrównie); *na podstawie danych GOPS w Dąbrównie, stan na dzień 26.10.2020.*

Nadal więc wysoce niepokojącym pozostaje zestawienie danych dotyczących bezrobocia i konieczności korzystania z pomocy finansowej GOPS w Dąbrównie z innych powodów (np. bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w 2019 roku objętych pomocą GOPS zostały 32 rodziny, pomoc adresowana był do 185 osób w ww. rodzinach) z danymi dotyczącymi ilości środków finansowych przeznaczanych przez mieszkańców gminy na zakup alkoholu (w roku 2019: **2.640.380 zł**). **Wysokość środków przeznaczanych w rodzinach za zakup alkoholu** (pamiętać należy, że dane te dotyczą zakupów dokonywanych tylko w punktach sprzedaży na terenie Dąbrówna) **niezmiennie od około pięciu lat utrzymuje się na tym bardzo wysokim poziomie ponad 2.600.000 zł**. Dane te sugerują, że alkohol jest nadal ważną pozycją w budżetach domowych rodzin, niezależnie od sytuacji materialnej i zjawiska bezrobocia.

### 2.3. Przemoc w rodzinie

Od 2017 roku problem przemocy domowej na terenie gminy Dąbrówno poddawany jest systematycznemu monitorowaniu. Wiąże się z podjęciem szerszych działań adresowanych do rodzin borykających się z problemem uzależnienia. Zjawisko przemocy często bowiem wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach.

Rok 2020 jest rokiem szczególnym. Jak podaje wiele instytucji pomocowych i organizacji, w tym UNICEF Polska, szczególnie trudna jest sytuacja dzieci w rodzinach z problemem przemocy: „Walka z pandemią spowodowała, że instytucje, które w normalnych warunkach udzielały dzieciom wsparcia, teraz funkcjonują w trybie zdalnym. Zaangażowanie policji w szereg działań związanych z koronawirusem powoduje ograniczenie możliwości monitorowania rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Dzieci mają obecnie znikomy kontakt z osobami, które mogłyby im pomóc (wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy itd.) oraz ograniczony dostęp np. do prowadzenia swobodnej rozmowy telefonicznej. Najmłodszy niejednokrotnie nie są w stanie uzyskać wsparcia lub nie wiedzą, gdzie i w jaki sposób mogą się po nie zwrócić”. Źródło: <https://unicef.pl/co-robimy/aktualnosci/dla-mediow/unicef-polska-alarmuje-rosnie-skala-zjawiska-przemocy-domowej-wobec-dzieci> ; 7.04.2020

Pierwsze i szcążkowe jeszcze dane ogólnoswiatowe wskazują, że sytuacja pandemii 2020 roku istotnie pogorszyła sytuację osób doznających przemocy domowej. „Z całego świata płyną doniesienia o negatywnym wpływie ograniczeń na wzrost występowania przemocy domowej. Wprowadzone w wielu krajach zakazy przemieszczania się lub ograniczenie kontaktów społecznych dramatycznie

poszerzyły zjawisko przemocy domowej. Problem ten zintensyfikował się w domach, w których już występował, ale także rozszerzył na do tej pory nieskażone przemocą rodziny”. „Frustracja związana z zamknięciem, problemy z pracą, wszechobecna niepewność i strach o przyszłość popchnęły wielu w ramiona tego okrutnego szaleństwa, a „zawodowym oprawcom” dodały pewności siebie i zbudowały wizję bezkarności. Brak fizycznej obecności tych wszystkich cichych obrońców, jakimi są często wychowawcy, nauczyciele, szkolni pedagodzy jest często dramatyczny w skutkach dla dzieci-ofiar przemocy domowej. Najbliższa rodzina, często zaszczuta przez sprawcę, może nie stanowić dla nich wystarczającej osłony”. Jak podaje Izabela Żbikowska z fundacji HumanDoc zajmującej się między innymi promowaniem wiedzy o ważnych sprawach społecznych: „Wzrost przemocy na poziomie od 30 do 50 procent potwierdziły już Francja, Wielka Brytania, Chiny, Australia, Hiszpania czy Nowa Zelandia”. Z danych monitorowania sytuacji pierwszych miesięcy pandemii wynika, że wzrost przemocy zaobserwowano w Hiszpanii – ok. 26%, we Francji ok. 32%, Brazylii nawet 40-50%, na Cyprze ok. 30%. „Brak ogólnych badań z naszego podwórka, lecz eksperci i zespoły alarmują, że **nie jesteśmy „zieloną wyspą”, a epidemia upływa raczej pod znakiem policyjnej procedury Niebieskich Kart. Rzecznik Praw Obywatelskich reaguje, organizacje społeczne biją na alarm.** Możemy jedynie podejrzewać, jak te statystyki wyglądają w Polsce. Brak jednak przesłanek ku temu, aby uważać, że skala tego problemu jest u nas mniejsza” Źródło: <https://klubjagiellonski.pl/2020/05/01/pandemia-przemocy-domowej-dotarla-do-polski/>. W tej sytuacji tym bardziej dramatycznie brzmi oświadczenie Rzecznika Praw Obywatelskich ws. planów wypowiedzenia Konwencji Stambulskiej z dnia 29.07.2020 roku. Źródło: <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/oswiadczenie-rpo-ws-planow-wypowiedzenia-konwencji-stambulskiej>

W oparciu o dostępne dane oraz analizę sytuacji rodzin w dobie pandemii, lata 2020 – 2021 wymagają konieczności **zwiększenia monitorowania jak również przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej na terenie gminy Dąbrówno, co wiąże się z zacieśnianiem i usprawnieniem współpracy, pomiędzy służbami działającymi na rzecz rodziny, w ramach prac Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i rozszerzenia działań pomocowych Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.** W percepcji mieszkańców gminy problem przemocy domowej na terenie gminy Dąbrówno mocno powiązany jest z problemem uzależnienia od alkoholu. Mieszkańcy biorący udział w badaniach ankietowych właśnie **uzależnienie** wskazali jako **główną przyczynę przemocy w rodzinie**. Opinię taką wyraziło aż 65,2% ankietowanych. Drugim co do ważności czynnikiem odpowiedzialnym za zachowania przemocowe sprawców w ocenie badanych były: przekazywane **wzorce rodzinne** (wyboru takiego dokonało 25,7%) oraz **stres i trudna sytuacja materialna** (na tę przyczynę przemocy wskazało ok. 21% ankietowanych). Jako przyczynę, która również może mieć duży wpływ na przemoc domową uznali ankietowani także problemy wychowawcze (15% wyborów). Za: „Diagnoza problemów społecznych w gminie Dąbrówno”, Raport 2016.

Z danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dąbrównie, wynika, że w 2020 r wpłynęło 7 nowych formularzy Niebieskiej Karty, we wszystkich przypadkach wszczęto procedurę NK. Do GKRPA wpłynęło 9 wniosków o podjęcie działań w stosunku do osób nadużywających alkoholu, w stosunku do których zostało wszczęte postępowania z art. 207 kk. **Ogółem w 2020 roku realizowanych było 17 procedur Niebieskiej Karty:** kontynuacja z 2018 roku (2), kontynuacja z 2019 (8) oraz założone w 2020 roku (7). W ciągu roku 2020 zakończono 5 procedur: 4 z 2019 roku, 1 z 2020. Grupy robocze zbierają się według indywidualnego planu pracy z daną rodziną.

Z powyższych danych wynika, że zjawisko przemocy w Gminie Dąbrówno utrzymuje się na podobnym do la poprzednich poziomie i konieczne jest nadal kompleksowe oraz wzmożone działanie wszystkich służb działających na rzecz rodziny. **Niepokojący jest również fakt, iż osoby wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, w większości procedur dopuszczają się przemocy wobec rodziny po spożyciu alkoholu.** Z opinii członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dąbrównie wynika również, że nadal potrzebna jest systematyczna praca mająca na celu zwiększenie świadomości wśród społeczności co do możliwości korzystania z bezpłatnej pomocy i zmiany sytuacji w rodzinie oraz praw osób pokrzywdzonych.

### **V.3. KONDYCJA I WSPARCIE RODZINY W OCENIE JEJ NAJMŁODSZYCH CZŁONKÓW – OPIS ZJAWISKA NA PODSTAWIE WYNIKÓW BADAŃ WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY GMINY DĄBRÓWNO**

W roku 2018 z inicjatywy Pełnomocnika ds. profilaktyki przeprowadzone zostały wśród dzieci i młodzieży (uczniów szkół publicznych z terenu gminy Dąbrówno) badania dotyczące zagrożeń ze strony narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych. Badania ankietowe przeprowadzone w 2019 roku, dotyczyły „Inicjacji alkoholowej wśród młodzieży Gminy Dąbrówno”. Ankieta wykorzystana w badaniach zawierała pytania dotyczące: 1) inicjacji alkoholowej (pytania o to czy badany próbował już alkoholu, w jakim wieku pierwszy raz spróbował alkoholu?, czy spożywał alkohol raz, czy wiele razy?, czy spożywał alkohol w ciągu ostatniego miesiąca?, czy zna kolegów którzy próbowali alkoholu?) 2) okoliczności w jakich pierwszy raz spożywał alkohol 3) przyczyny sięgnięcia po alkohol? 4) postawy wobec faktu spożywania alkoholu przez rówieśników / kolegów/koleżanek oraz wpływanie na innych. Wyniki poszczególnych etapów badań zostały opracowane i zawarte m.in. w Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dąbrówno na rok 2019 i 2020.

**W roku 2020 zrealizowana została trzecia część badań w ramach diagnozy pt. „Obraz funkcjonowania dzieci i młodzieży szkolnej Gminy Dąbrówno 2018 – 2021”** zainicjowanej i prowadzonej w ramach działań Pełnomocnika Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Dąbrówno. Badania w roku 2020 przeprowadzone zostały wśród 100 uczniów

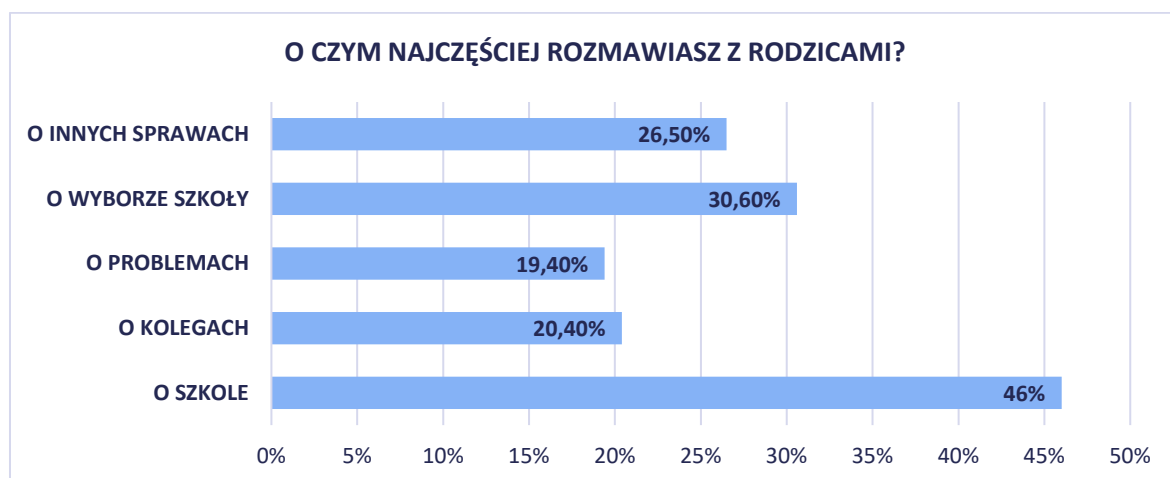
klas VI – VIII szkół z terenu gminy Dąbrówno i dotyczyły takich obszarów jak: wsparcia uczniów w rozwiązywaniu ich problemów, zabezpieczenia warunków nauki i atmosfery panującej w rodzinie, mającej wpływ na funkcjonowanie psychiczne dzieci i ich poczucie bezpieczeństwa. Wyniki badań tegorocznego obszaru:

### Pomoc rodziców w funkcjonowaniu szkolnym dziecka

Ponad 65% uczniów podało, że rodzice pomagają im w odrabianiu lekcji: aż 26,5% uczniów stwierdziło że rodzice pomagają im często, 38,8% że niekiedy, raczej rzadko. Około 34% uczniów nie korzysta z pomocy rodziców przy odrabianiu zadań domowych (niespełna 30% jako powód podaje, że nie ma takiej potrzeby” a 4% jako powód wskazuje braku czasu rodziców). Podczas wspólnego odrabiania pracy domowej ok. 45% dzieci podało, że rodzice podczas wspólnej pracy z dzieckiem nie denerwują się, nie okazują niecierpliwości, 24,5% przyznaje, że rodzice „niekiedy denerwują się”, a 2% stwierdziło, że podczas wspólnej pracy szkolnej rodzice często są zdenerwowani. Aż 78% dzieci uważa, że rodzice często interesują się tym czego dzieci uczą się w szkole (28% podało, że interesują się rzadko, a 2%, że nie interesują się w ogóle). Aż 91% badanych uważa, że rodzice wykazują często zainteresowanie ocenami jakie uzyskują w szkole. Jednocześnie dzieci biorące udział w badaniu w większości (66,3%) podały że rodzice wprawdzie kontaktują się z wychowawcą klasy, nauczycielem lub pedagogiem, ale robią to raczej rzadko / niekiedy. 10% badanych stwierdziła, że rodzice nie kontaktują się ze szkołą. 94% dzieci ma też przekonanie że rodzice znają ich kolegów, koleżanki ze szkoły, wiedzą z kim się przyjaźnią.

### Analizując relacje pomiędzy rodzicami a dziećmi,

z badań wyłania się obraz rodzin, w których rodzice często rozmawiają ze swoimi dziećmi (odpowiedzi takiej udzieliło aż 96% badanych). Najczęstsze poruszane przez rodziców z dziećmi obrazuje wykres 1.

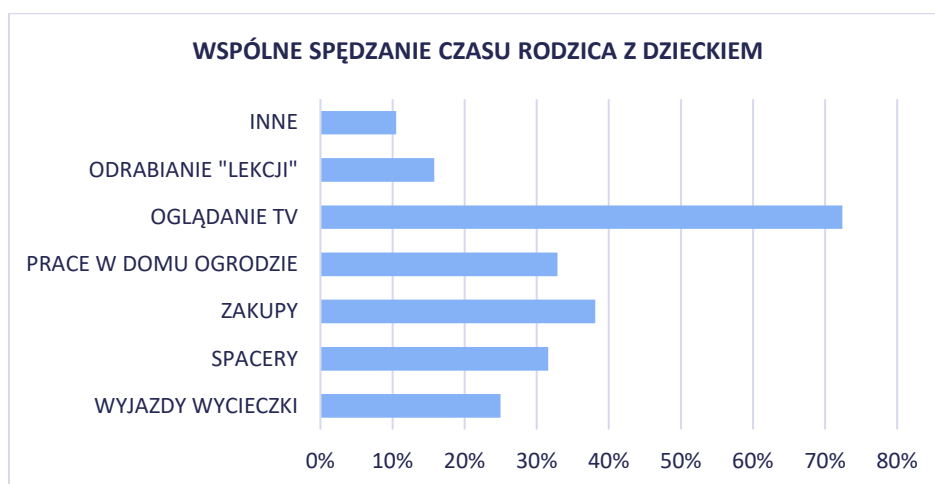


Wykres 1: Najczęstsze tematy poruszane w rozmowach rodziców z dziećmi. Źródło: wyniki badań własnych, Szkoły Gminy Dąbrówno, październik 2020

„Inne sprawy” o których dzieci i młodzież rozmawia z rodzicami, zostały jednak zdefiniowane bardzo ogólnikowo: „o wszystkim”, „o różnych sprawach”, „o wszystkim, problemach szkolnych i innych”, „o życiu”, „o sprawach dziejących się w tym czasie”, niektórzy uczniowie stwierdzili, że nie są zainteresowani tym o czym chcą rozmawiać z nimi rodzice np. „czym nie jestem zainteresowany”. **Na uwagę zasługuje fakt, że tematy rozmów rodziców z dziećmi nie były związane z zagrożeniami związanymi ze stosowaniem używek** (wpływem alkoholu, dopalaczy, narkotyków i innych środków psychoaktywnych), a jednocześnie wyniki badań przeprowadzonych w roku ubiegłym wśród uczniów szkół gminy Dąbrówno, wskazuje na wczesną inicjację alkoholową ankietowanych.

Dzieci i młodzież biorące udział w badaniu oceniają, że największe wsparcia w rodzinie udzielają im rodzice (89,8% wskazało na matkę, 25,5% na ojca a dla ponad 20% wsparcie stanowi rodzeństwo, ponad 6% wymieniło innych członków rodziny: babcie, ciocie, wujków). Podobnie wyglądają wyniki dotyczące wyboru osoby, do której zwróciliby się o pomoc gdyby jej potrzebowali: blisko 84% ankietowanych zwróciłoby się o pomoc do rodziców (najwięcej wskazań dotyczyło matki). Ponad 34% dzieci wskazało również osobę spoza rodziny: kolegę, koleżankę, przyjaciół, „chłopaka”, pedagoga, wychowawcę, nauczyciela. Wyniki te mogą sugerować, że **oprócz rodziny dodatkowym istotnym i znaczącym wsparciem dla dzieci biorących udział w badaniach jest środowisko szkolne** (zarówno rówieśnicze jak i pedagogiczne).

Opis sposobu w jaki dzieci wspólnie z rodzicami spędzają czas wolny przedstawia wykres 2.

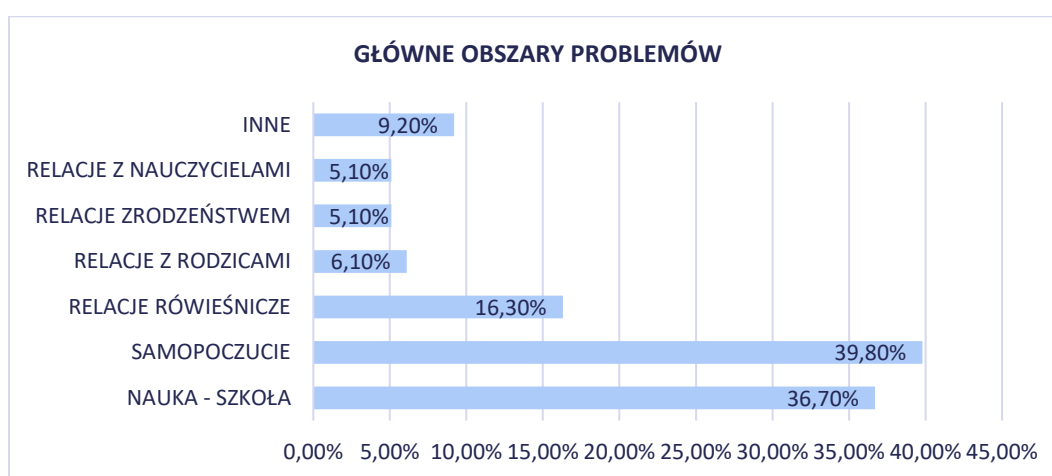


Wykres 2: Najczęstsze formy spędzania czasu wspólnego z dzieckiem. Źródło: wyniki badań własnych, Szkoły Gminy Dąbrówno, październik 2020

Wśród innych sposobów spędzania czasu z rodzicami, dzieci najczęściej wymieniały: „gry”, „gry planszowe”, „zabawę ze zwierzętami”.

## Obszary problemowe dzieci i młodzieży

Największe problemy badanych dotyczyły: nauki i szkoły, relacji z rówieśnikami, relacji z nauczycielami, relacji z rodzeństwem, relacji z rodzicami. Osobnym dużym problemem były sprawy związane z samopoczuciem (poczuciem bycia gorszym od innych, mniej zdolnym, gorzej ubranym – 15,3%), wyglądem (17,3%), odrzuceniem (7,1%) – łącznie w badaniu blisko 40% uczniów wskazało na problemy związane z tym obszarem. Wyniki badań zestawione zostały w wykresie 3. Odpowiedź „Inne problemy”, zaznaczona przez ponad 9% uczniów nie zostały przez nich bliżej zdefiniowane i opisane, a wręcz zdarzały się zapisy wskazujące, że uczniowie nie chcą się dzielić informacjami na ten temat, nawet w anonimowym badaniu np.: „nie chcę o tym pisać”, „to nie ważne dla szkoły”.



Wykres 3: Główne problemy dzieci i młodzieży szkół Gminy Dąbrówno.. Źródło: wyniki badań własnych, Szkoły Gminy Dąbrówno, październik 2020

Opisując atmosferę panującą w rodzinie, w przeważającej większości dzieci oceniają, że ich rodziny żyją zgodnie (83% dzieci udzieliło takiej odpowiedzi), ale aż 17 % dzieciom trudno było ocenić atmosferę rodzinną. 80,6% dzieci biorących udział w badaniu dobrze czuje się w swojej rodzinie, 16,3% „zmieniło by kilka rzeczy w swojej rodzinie” a 3,1% zmieniłoby wiele rzeczy.

Chociaż jednocześnie: 31,6% dzieci podaje, że zauważyło kłótnie pomiędzy rodzicami, 12,2% zauważyło stosowaną przez domowników w rodzinie przemoc (uderzenie kogoś, wyzywanie, wyśmiewanie), 13,3% dzieci zauważyło również sytuacje, kiedy domownicy długo ze sobą nie rozmawiali (obrażali się na siebie), 5,1% było świadkami spożywania alkoholu w domu, aż 14,3% wskazało na inne niepokojące zachowania, nie precyzując ich.

Jako główne metody wychowawcze dzieci wskazały na: podnoszenie głosu (krzyki) – 31,6% odpowiedzi oraz zakazy – blisko 39%. Ok. 5% dzieci podaje, że doświadczała w domu obrażania, wyśmiewania, poniżania, używania brzydkich słów, ok. 3% dzieci podało, że doświadczyło szarpania, uderzenia (przemocy fizycznej).



Na uwagę zasługuje fakt, że **dzieci zaznaczające odpowiedzi, że były świadkami lub bezpośrednio doświadczyły opisanych wyżej zachowań, często miały potrzebę dodatkowego zminimalizowania ciężaru tych zachowań**, dopisując samoistnie np.: „nie mocno się kłócili”, „pili alkohol ale tylko przy okazjach”, „pili alkohol ale tylko jak jest jakieś spotkanie rodzinne”, „zawsze jest ciocia, która nic nie pije”, „krzyczeli na mnie ale tylko jak cos złego zrobiłam”, „ale nie krzyczeli bardzo”.

O wynikach badań przeprowadzonych w 2020 roku poinformowani zostaną na spotkaniu z pełnomocnikiem ds. profilaktyki pedagogy szkolni. W listopadzie 2020 roku sporządzony zostanie również raport zbiorczy, zawierający wnioski końcowe i rekomendacje do planowanych działań, ukierunkowanych na wzmocnienie czynników chroniących w oddziaływaniach profilaktycznych. **Wyniki przedstawionych badań wymagają pogłębionej analizy, szczególnie po zestawieniu z twardymi danymi statystycznymi**, w tym ilością środowisk objętych pomocą przez GOPS z powodu obniżonej zaradności, alkoholizmu, bezrobocia, ilością kontynuowanych i wszczętych nowych procedur Niebieskiej Karty. **W tym kontekście obraz wsparcia rodzinnego przedstawiony przez dzieci i młodzież biorącą udział w badaniach należałoby traktować jako bardziej życzeniowy niż rzeczywisty (część odpowiedzi dzieci wydaje się mieć również charakter wyraźnie ochraniający rodzinę)**. Na uwagę zasługuje również fakt, że chociaż uczniowie biorący udział w badaniach podają, że rodzice często z nimi rozmawiają, uczniowie nie wskazują jednak aby dotyczyły one konkretnych problemów charakterystycznych dla okresu dorastania np. wpływu używek na życie człowieka, szkodliwości alkoholu, bezpieczeństwa w sieci, sposobu korzystania z komputera (poruszania się w sieci internetowej).

## **VI. DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH**

Do zadań wójta zgodnie z art. 4<sup>1</sup> ust 3 Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz.2277) należy powołanie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Szczegółowe zadania Komisji zostały określone w załączniku Nr1 Zarządzenia Wójta nr Or.0050.92.2018 z dnia 04 lipca 2018 r. Można je ogólnie określić jako: 1. inicjowanie działań w zakresie określonym w pkt 3 ust. 1 - 5 oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydają opinię w drodze postanowień stanowiące warunek wydania zezwolenia przez Wójta na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych.

**Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** w roku 2020 ogniskowała się wokół problemów motywowania zgłaszanych do Komisji osób, do podjęcia leczenia odwykowego (lub leczenia farmakologicznego) oraz kierowania do konkretnych form pomocy (terapeuta uzależnień,



psycholog, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej) lub placówek terapeutycznych. Łącznie w okresie od stycznia 2020 roku do 04 listopada 2020 roku odbyło się 13 posiedzeń, w grudniu zaplanowane jest jeszcze jedno posiedzenie. Wysłane zostały 3 pisma informacyjne i prośby o dodatkowe informacje do instytucji wnioskujących o wezwanie uczestników (do Zespołu Interdyscyplinarnego i GOPS w Dąbrównie). GKRPA wydała 4 opinie w sprawie zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych w stosunku do podmiotów, które złożyły wnioski do wójta Gminy Dąbrówno (Sklep Spożywczy DINO w Dąbrównie, OW Inter Piast Kalbornia, Willa Dębowa w Dąbrównie). Wszystkie opinie były pozytywne.

Wysłanych zostało 23 wezwania do stawiennictwa na posiedzenia GKRPA oraz 3 zaproszenia dla wnioskodawców i osób współuzależnionych. Na spotkania z członkami GKRPA w 2020 roku wezwano i zaproszono 18 osób (9 osób wzywano dwukrotnie/trzykrotnie), zgłosiło się 7 osób. Osobom wzywanych na posiedzenia GKRPA proponowano pomoc specjalistyczną (rozmowy motywujące do zachowania abstynencji lub ograniczenia spożywania alkoholu z psychologiem i terapeutą uzależnień, spotkania wspierające osoby współuzależnione, poddanie się leczeniu farmakologicznemu – pomoc w zakupie leku, umówieniu wizyty u lekarza). Część osób skorzystała z oferowanej pomocy specjalistycznej. Jedna osoba została skierowana na badania w kierunku uzależnienia od alkoholu i zgłosiła się na badanie, po badaniu podjęła dobrowolnie leczenie odwykowe.

Pełnomocnik Wójta pełni jednocześnie funkcję sekretarza Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Obecnie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa na mocy Zarządzenia Wójta Gminy Dąbrówno Nr Or.0050.92.2018 z dnia 04 lipca 2018 r. W roku 2019 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wspierała procedurę interwencji wobec przemocy w rodzinie „Niebieska Karta”- udział w pracach grup roboczych, regularnie powoływano członka GKRPA, od 5 sierpnia 2019 jest nim sekretarz GKRPA w Dąbrównie.

Członkowie GKRPA uczestniczyli w dwóch szkoleniach on-line: 1) „Przygotowanie do kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i szkolenia sprzedawców”, 2) „Motywowanie do podjęcia leczenia oraz działania interwencyjne”. Szkolenia zostały przeprowadzone w lipcu 2020 roku.

23 lipca 2020 roku weszło w życie Zarządzenie Nr Or.0050.76.2020 Wójta Gminy Dąbrówno, w sprawie ustalenia procedury kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Dąbrówno (na podstawie par. 3 straciło moc Zarządzenie Wójta Gminy Dąbrówno Nr.Or.0050.103.2015 z dn. 14 grudnia 2015 roku, w sprawie ustalenia procedury kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Dąbrówno). Zgodnie z Zarządzeniem Nr. Or.0050.76.2020 Wójta Gminy Dąbrówno, w listopadzie 2020 roku zaplanowana została kontrola 3 punktów sprzedaży

napojów alkoholowych, usytuowanych w Marwałdzie, Wierzbicy i Elgnowie. W latach następnych sukcesywnie kontrolowane będą punkty sprzedaży alkoholu, działające na terenie gminy Dąbrówno. Harmonogram kontroli punktów sprzedaży w 2021 roku zostanie udostępniony w styczniu 2021 roku.

Nadal jesteśmy jedną z nielicznych gmin powiatu ostródzkiego, zapewniających dużą dostępność do wykwalifikowanej kadry specjalistów pomagających osobom uzależnionym od alkoholu, jak i osobom pijącym ryzykownie, zagrożonym uzależnieniem oraz członkom rodzin z problemem alkoholowym. Podobnie jak w poprzednich latach, w roku 2020 **przy GKRPA w Dąbrównie funkcjonował Punkt Konsultacyjno – Informacyjny**. Dyżur w PI-K pełnili specjalista terapeuta uzależnień i psycholog. Niestety rok 2020, z uwagi na pandemię wymusił zmianę organizacji pracy Punktu I-K (od lutego do lipca 2020 roku dyżury specjalistów odbywały się w formie teleporadnictwa). Dane statystyczne wskazują, że okres pandemii wpłynął na ilość zgłoszeń. W stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego liczba ta uległa istotnemu zmniejszeniu. **Zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy specjalistów, nie zmniejszyła się jednak istotnie ilość konsultacji i porad udzielonych przez psychologa i terapeutę**. W sumie do 30.10.2020 roku psycholog udzielił **31 indywidualnych konsultacji**, terapeuta – **82 indywidualnych konsultacji** i porad specjalistycznych. Ilość udzielanych w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym konsultacji specjalistycznych wskazuje, że na potrzebę utrzymania tej formy pomocowej osobom uzależnionym i członkom ich rodzin oraz osobom doświadczającym przemocy. **Nadal jednak systematycznie zmniejsza się ilość porad i konsultacji udzielanych przez psychologa**, w ramach działalności Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego, co może wynikać z większej dostępności do pomocy psychologicznej w ramach działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrównie (realizacja projektów ze środków UE).

### **6.1. Zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych**

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy: 1) Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dokonywanie analizy potrzeb w tym zakresie. 2) Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, w tym: - przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią, - motywowanie i zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, - kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu, - kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, - podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania przemocy w rodzinie, - kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych przez przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne, - inicjowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego w niesienie pomocy osobom uzależnionym i problemem przemocy, - inicjowanie

i organizacja szkoleń, debat i konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, - organizowanie pomocy dzieciom ze środowisk zagrożonych marginalizacją, ze szczególnym uwzględnieniem problemów uzależnień. 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy, w szczególności: - inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, - inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej, - podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, ze szczególnym naciskiem na promocję zdrowego stylu życia, kierowanych do dzieci i młodzieży, - wspieranie realizacji pozalekcyjnych programów (zajęć) sportowych, opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych, 4) Podejmowanie działań na rzecz ograniczania dostępności do alkoholu: - prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, - podejmowanie działań wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami, - podejmowanie działań informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do kierowców pojazdów mechanicznych, - prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu. 5) Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie: - organizacja i współorganizacja szkoleń, debat, konferencji i imprez profilaktycznych, - prowadzenie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy. Do kompetencji GKRPA należą również zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r., poz. 852 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 ze zm.).

## **6.2. Zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych**

Za udział w posiedzeniu Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 140,- zł (słownie: sto czterdzieści złotych). Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista obecności sporządzona na posiedzeniu Komisji.

## **VII. CEL I ZADANIA PROGRAMU**

Zapis ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 poz.2277 ze zm.), w art. 4<sup>1</sup> ust. 2 stanowi: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym

programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika”

### **7.1. Cel główny**

**Celem głównym Programu** jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Dąbrówno; podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

### **7.2. Zadania**

Wykaz zadań realizowanych w ramach Programu zamieszczony jest w Rozdziale XII: Szczegółowy wykaz zadań realizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

## **VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU**

Realizacja zadań w ramach Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Dąbrówno finansowana będzie ze środków własnych Gminy pochodzących w 100% z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być inne środki, pozyskiwane zarówno przez Gminę, jak też realizatorów i partnerów, których wykaz zamieszczono w Rozdziale XII.

## **IX. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

Za koordynację i realizację Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla gminy Dąbrówno odpowiedzialny jest Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym: 1) podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych, 2) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 3) organizacjami pozarządowymi, 4) organizacjami kościelnymi i związkami wyznaniowymi. Szczegółowy wykaz zadań Programu przedstawiony został w Rozdziale XII. W tabeli zawarte są zadania Programu wraz ze wskaźnikami ich wykonania oraz wskazani są realizatorzy zadań.

## X. MONITOROWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE DĄBRÓWNO

Monitorowanie sytuacji w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi podstawę do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie gminy Dąbrówno polegać będzie w szczególności na: 1) przeprowadzaniu cyklicznych badań na temat skali uzależnień na terenie gminy; 2) ewaluacji realizowanych programów profilaktycznych i terapeutycznych, 3) analizie sprawozdań z realizacji zadań. Dane te są przydatne przy podejmowaniu decyzji dotyczących ewaluacji podejmowanych działań programowych oraz przy planowaniu kolejnych działań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w środowiskach rodzinnych.

**W roku 2021 zaplanowane zostały badania w obszarze** funkcjonowania rodzin i stosunku dorosłych mieszkańców Gminy Dąbrówno do problemu alkoholowego i zjawiska przemocy domowej na terenie gminy. Badania stanowiąc będą element diagnozy społecznej, stanowiącej podstawę planowania dalszych działań profilaktycznych i rozwiązania problemów alkoholowych na terenie Gminy Dąbrówno w następnych latach (2022-2023).

## XI. REKOMENDOWANE DZIAŁANIA W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY

Analiza danych zawartych w części diagnostycznej Programu pokazuje, że istotnymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi uzależnień w gminie Dąbrówno są przede wszystkim: **przemoc, bezrobocie oraz obniżona wydolność wychowawcza wielu rodzin.**

Uwzględniając możliwości i zasoby gminy, w roku 2021 należałoby: 1) Zintensyfikować działania mających na celu zmniejszanie skali zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez różne formy doskonalenia umiejętności i kompetencji społecznych, szczególnie umiejętności radzenia sobie ze stresem i umiejętności rozwiązywania problemów, 2) Realizacja działań profilaktycznych, w tym realizacja programów z zakresu profilaktyki uniwersalnej (szczególnie z wykorzystaniem programów rekomendowanych: [www.parpa](http://www.parpa.pl), [www.narkomania.gov](http://www.narkomania.gov.pl), [www.ore.edu.pl](http://www.ore.edu.pl) oraz programów zalecanych, w ramach dobrych praktyk przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie), adresowanych do dzieci i młodzieży, 3) Kontynuowanie dobrych praktyk oraz poszukiwanie nowych form współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, 4) Prowadzenie działań edukacyjnych, adresowanych do społeczności lokalnej, mających na celu zwiększenie świadomości na temat rozmiaru problemu alkoholowego w gminie, 5) Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych, 6) Zwiększenie pomocy rodzinom z problemem przemocy domowej, 7) Podnoszenie kompetencji społecznych oraz umiejętności wychowawczych rodziców (szczególnie wśród rodzin o niskim statusie społecznym).

## **XII. SZCZEGÓŁOWY WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**

Do zadań własnych gminy, zgodnie z Ustawą z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 poz.2277 ze zm.), należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Zadania te są realizowane w ramach corocznie uchwalanych gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (rekomendacje PARPA 2020).

**Realizując gminne programy, należy przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostanie wpisane do gminnego programu, miało związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ponieważ tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych („W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4<sup>1</sup> gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18”). W kontekście nowego brzmienia art. 4<sup>1</sup>, planując działania w ramach gminnych programów, należy jednocześnie uwzględnić zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.**

WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

| Zadanie gminy zgodnie z ustawą<br><b>ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU</b>  |   |   |
|---|---|---|
| <b>Działania</b>  | <b>Wskaźniki</b>  | <b>Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia</b>  |
| Prowadzenie Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin: udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom rodzin z problemem alkoholowym (przez terapeutę uzależnień i psychologa). | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość konsultacji specjalistycznych</li> <li>- ilość dyżurów psychologa i terapeuty uzależnień</li> </ul>  | 2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych<br>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa |
| Współpraca z poradniami specjalistycznymi (w tym poradniami leczenia uzależnień i współuzależnienia).   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość konsultacji z placówkami zdrowotnymi, świadczącymi pomoc dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem</li> </ul>   | 2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych<br>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa |
| Prowadzenie działań edukacyjno – korekcyjnych dla sprawców przemocy domowej   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość osób stosujących przemoc, uczestniczących w spotkaniach ze specjalistą ds. przeciwdziałania przemocy domowej</li> <li>- ilość akcji edukacyjnych nt. zjawiska przemocy domowej i jej przeciwdziałaniu</li> </ul> | 3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa   |
| Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie motywowania do podjęcia leczenia odwykowego oraz kierowania do konkretnych placówek terapeutycznych.                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość posiedzeń komisji</li> <li>- ilość osób zmotywowanych do podjęcia leczenia</li> </ul>  | 2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych<br>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa |
| Zadanie gminy zgodnie z ustawą<br><b>UDZIELANIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE, POMOCY PSYCHOSPÓŁECZNEJ I PRAWNEJ, A W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE</b>                     |   |   |



|  |  |   |
|--|--|---|
| <p>Prowadzenie poradnictwa w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym dla: uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, członków ich rodzin oraz osób doświadczających kryzysu, w tym z zaburzeniami emocjonalnymi</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość konsultacji specjalistycznych</li> <li>- ilość dyżurów psychologa i terapeuty uzależnień)</li> </ul>  | <p>2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne<br/>2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwe i uzależnionych<br/>3.1.1 Edukacja Zdrowotna<br/>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa</p> |
| <p>Organizacja i dofinansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje realizatorów Programu.</p>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba osób korzystających ze szkoleń</li> <li>- ilość szkoleń</li> </ul>   | <p>2.2 Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii<br/>3.1.2 Szkolenie kadr</p>  |
| <p>Przeprowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z terenu gminy Dąbrówno.</p>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba osób biorących udział w szkoleniu</li> <li>- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w których zostało przeprowadzone szkolenie dla sprzedawców</li> </ul>  | <p>3.1.1 Edukacja Zdrowotna<br/>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa</p>   |
| <p>Przeprowadzenie szkoleń i konferencji dla osób zawodowo zajmujących się działaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi.</p>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba osób, realizująca działania profilaktyczne i terapeutyczne w gminie, uczestnicząca w szkoleniach i konferencjach</li> <li>- ilość szkoleń i konferencji</li> </ul>   | <p>2.2 Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii<br/>3.1.2 Szkolenie kadr</p>  |
| <p>Realizacja warsztatów i szkoleń dla rodziców z zakresu prawidłowego pełnienia funkcji rodzicielskich i przeciwdziałania przemocy domowej (wzmacnianie czynników chroniących)</p>                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość warsztatów i szkoleń dla rodziców</li> <li>- liczba rodziców, uczestniczących w warsztatach i szkoleniach podnoszących kompetencje rodzicielskie</li> <li>- ilość placówek zaangażowanych w realizację zadania</li> </ul> | <p>3.1.1 Edukacja Zdrowotna<br/>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa</p>   |
| <p>Ścisła współpraca nauczycieli, wychowawców, pedagogów,</p>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość spotkań roboczych w ramach</li> </ul>   | <p>3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja,</p>  |



|  |  |  |
|--|--|--|
| pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, policjantów, kuratorów sądowych w zakresie przeciwdziałania przemocy.  | działań Zespołu Interdyscyplinarnego   | reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa  |
| Zadanie gminy zgodnie z ustawą<br><b>PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII, W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM PROWADZENIE POZALEKCYJNYCH ZAJĘĆ SPORTOWYCH, A TAKŻE FINANSOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ DOŻYWIANIA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W POZALEKCYJNYCH PROGRAMACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH</b>   |  |  |
| Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, w tym uwzględniających tematykę uzależnień behawioralnych, nowych środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy” oraz problematykę palenia tytoniu, ze szczególnym uwzględnieniem programów z <i>Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego</i> (prowadzonego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, PARPA, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii). | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość realizowanych programów profilaktycznych</li> <li>- ilość podmiotów realizujących programy profilaktyczne</li> <li>- liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w programach profilaktycznych</li> <li>- liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych</li> </ul> | 2.3.1 Profilaktyka uniwersalna<br>3.2.1 Profilaktyka uniwersalna   |
| Wspieranie realizacji konkretnych programów profilaktycznych adresowanych do konkretnych grup (dzieci i młodzież), realizowanych w środowiskach lokalnych np. świetlicach wiejskich.   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba osób biorących udział w programach</li> <li>- ilość miejscowości objętych oddziaływaniami</li> </ul>   | 2.3.1 Profilaktyka uniwersalna<br>2.3.2 Profilaktyka selektywna<br>3.2.1 Profilaktyka uniwersalna<br>3.2.2 Profilaktyka selektywna   |
| Przeprowadzenie badań społecznych w ramach diagnozy społecznej, w obszarze funkcjonowania rodziny i nastawienia dorosłych mieszkańców do problemu alkoholowego i przemocy na terenie gminy Dąbrówno (określenie czynników chroniących).  | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ilość przeprowadzonych badań</li> <li>- ilość osób biorących udział w badaniach</li> <li>- Raport po badaniach</li> </ul>   | 2.5 monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania substancji odurzających, substancji psychotropowych i nowych środków psychoaktywnych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych<br>3.4 Diagnozowanie i badanie zjawisk związanych z używaniem alkoholu |
| Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia, w szczególności poprzez:<br>1) realizację pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowo – rekreacyjnych</li> </ul>  | 2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne<br>3.1.1 Edukacja Zdrowotna  |

|  |  |   |
|--|--|---|
| 2) organizację kampanii edukacyjnych<br>3) organizację festynów rodzinnych   | - ilość kampanii edukacyjnych<br>- ilość festynów rodzinnych i miejsc organizacji                                  |   |
| Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych o tematyce uzależnień.  | - ilość zakupionych materiałów informacyjnych oraz literatury fachowej   | 2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne<br>3.1.1 Edukacja Zdrowotna   |
| <b>Zadanie gminy zgodnie z ustawą<br/>WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ I OSÓB FIZYCZNYCH, SŁUŻĄCEJ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH</b>   |  |   |
| Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych lokalnych organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów/instytucji działających na terenie gminy Dąbrówno.                 | - ilość organizacji/instytucji włączonych w działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych | 3.1.1 Edukacja Zdrowotna<br>2.3.1 Profilaktyka uniwersalna<br>2.3.2 Profilaktyka selektywna<br>3.2.1 Profilaktyka uniwersalna<br>3.2.2 Profilaktyka selektywna<br>2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne |
| Budowanie lokalnych koalicji działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, poprzez porozumienia z innymi samorządami, zwłaszcza z gminami sąsiadującymi.                        | - ilość lokalnych koalicji działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych               | 3.1.1 Edukacja Zdrowotna  |
| <b>Zadanie gminy zgodnie z ustawą<br/>PODEJMOWANIE INTERWENCJI W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM PRZEPISÓW OKREŚLONYCH W ART. 131 I 15 USTAWY ORAZ WYSTĘPOWANIE PRZED SĄDEM W CHARAKTERZE OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO</b> |  |   |
| Kontrola zgodności oświadczeń składanych przez przedsiębiorcę i kwoty opłaty.  | - ilość podmiotów, z którymi odbyły się konsultacje i kontrola zgodności składanych oświadczeń                     | 3.1.3 Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów  |
| Kontrola w punktach sprzedaży alkoholu, znajdujących się na terenie gminy Dąbrówno   | - ilość przeprowadzonych kontroli  | 3.1.3 Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów  |

**Realizatorami i partnerami w realizacji wyżej wymienionych działań będą:**

Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Dąbrówno

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dąbrównie

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Dąbrównie

Specjaliści ds. uzależnień w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie

Gminny Ośrodek Zdrowia w Dąbrównie

Urząd Gminy Dąbrówno

Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrównie

Publiczna Szkoła Podstawowa w Elgnowie

Publiczna Szkoła Podstawowa w Marwałdzie

Komisariat Policji w Dąbrównie

Sąd Rejonowy w Ostródzie

Porania Leczenia Uzależnień w Działdowie

Lokalne organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe

Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii – Ośrodek Rozwoju Edukacji